

DE ONTDEKKINGSREIS

DE ONTDEKKINGSREIS.

AUTEUR: KEN VAN NEIJENHOFF.

Eerste druk © 2026 Ken van Neijenhoff.

ISBN: 9789403941219

Afbeelding cover: Ken van Neijenhoff.

Uitgegeven door: Ken van Neijenhoff.

Geproduceerd door Bookmundo.

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Hoog en droog op de wal.

Het kabbelend water van de Westerschelde geeft een aangenaam hallucinerend effect waardoor ik de nijging krijg om zoetjes aan in slaap te vallen. Nippend aan de warme thee zit ik hoog en droog mijn lunchpauze te verorberen.

Op een zonnige voorjaarsdag is in de kleine haven veel bedrijvigheid te constateren. De meeste boten staan nog op de kant en leent zich daarom goed om onder handen genomen te worden. Dat moet minstens een keer per jaar gebeuren. Een tijdrovende bezigheid is het en er is veel inspanning nodig. Maar men neemt het voor lief omdat het toch een liefhebberij is. Het heeft ook wel wat voeten in de aarde. Boten met onderhoudsproblemen worden vaak technisch geadviseerd door andere bootbezitters die het probleem eerder meegemaakt hebben. Dat geeft dan weer een saamhorig gevoel.

Voor mij is het in dit geval geen gewoon onderhoud te noemen. Mijn overnaadse zeiljacht heeft drie gebroken spanten die ik nog moet herstellen, en dat is nog wel een serieuze klus te noemen. Ik heb die reparatie al enige jaren voor me uitgeschoven, maar nu heb ik besloten om het klusje toch maar eens aan te pakken. Een lastige bijkomstigheid is dat ik het in mijn eentje zal moeten klaren. Dat is omdat ik anderen niet tot last wil zijn. Want per slot van rekening zijn zij hier om hun eigen boten te onderhouden. In het uiterste geval zal ik wel een beroep moeten doen op een van mijn makkers.

Om de eiken spanten te kunnen buigen heb ik een stoominstallatie in elkaar gezet. Een grote butagas kookbrander verwarmt een metalen olievat die voor de helft gevuld is met water. Wanneer het water aan de kook is komt er stoom vrij die door een oud geïsoleerde stalen buis wordt geleid. Daarin plaats ik de vier nieuwe eiken spanten om het zacht te stomen.

Om het werk te vergemakkelijken heb ik besloten de oude gebroken spanten niet te verwijderen maar de nieuwe ernaast te plaatsen. Het ziet er wel minder fraai uit maar het resultaat is sterker. Met hittebestendige handschoenen neem ik een heet dampende spant uit de koker, wikkelt het in doeken, klim in snel tempo de boot in en buigt het nieuwe spant naast de oude terwijl ik met mijn voet de hete eiken spant in de juiste kromming drukt. Met op maat gezaagde houten paaltjes stut ik dan de nieuwe spant tegen de scheepshuid op zijn plaats. Vervolgens spring ik weer uit de boot om een aantal koperen klinknagels door de huid en dwars door de zacht geworden eiken spant te slaan. Van binnenuit plaats ik een koperen ring op de uitstekende klinknagel, knip de overtollige weg en slaat met een hamer een plat kopje op de klinknagel om vervolgens met een drevel het kopje rond te slaan.

Voor deze klus heb ik Jan even gevraagd om het dikke staafigzer van buiten uit tegen de betreffende klinknagel te houden. De goede Jan bood het zelf aan want hij ziet wel dat ik deze klus niet alleen kan klaren. Wanneer de klinknagel laag onder de boot zit lukt het mij wel om de nagel van buitenaf met een hardhouten balk te stutten. Maar aan de zijkant van de boot is het niet te doen en heb ik zeker even hulp nodig. Daarvoor moet Jan wel zijn werkzaamheden aan zijn zeven meter lange visvletje even staken. Maar daar heeft de goede man geen moeite mee.

Jan zie ik heel vaak in de haven. Zo vaak dat ik denk dat we in zijn bootje woont.

Meestal vertrekt Jan vroeg in de ochtend met zijn bootje, en banjert zo de hele dag op de Westerschelde en komt dan pas laat in de avond weer aan. Als hij dan een goede vangst heeft gehad, deelt hij de vis met mij. Af en toe bakken we de visjes op de kade en peuzelen het op met een fles witte wijn tot laat in de avond.

Jan is een rustige degelijke man van net over de dertig en hij is heel gemoedelijk in de omgang. Ik heb hem wel vrolijker en uitbundiger meegemaakt moet ik zeggen. Maar tegenwoordig is hij vooral in zichzelf gekeerd, heb ik gemerkt. Ik zag hem toen altijd met zijn aantrekkelijke vrouw Brenda en zijn beste vriend Rob,

gezellig bootje varen. Ze waren onafscheidelijk van elkaar. Ik genoot altijd van de aanblik als het groepje van drie boven op de dijk, in de monding van de haven tot laat in de nacht hun barbecue hadden. Hun vrolijk gelach was in de stilte van de nacht vaak nog lang hoorbaar.

Maar zijn vrouw Brenda besloot op een dag met zijn beste vriend Rob verder te leven en ze lieten de arme Jan alleen achter. De goedgezak laat het allemaal gebeuren en doet geen poging er iets tegen te doen. Dwangmatig zal geen oplossing bieden, zo dacht hij. Nu zoekt hij zijn troost door met zijn visvletje over de Westerschelde te dwalen. Ook neem hij geen enkele moeite om op zoek te gaan naar een andere vrouw. Hij zou geen teleurstelling meer kunnen verwerken, meende hij.

Jos is de havenmeester van het dorp Lillo. Hij heeft zijn huisje boven op de dijk staan in de monding van de haven. Vanuit zijn woonkamer heeft hij een prachtig uitzicht over de Westerschelde en de passerende grote vrachtschepen.

Voorheen waren er geen problemen met de hoogwaterstand van de Westerschelde, maar tegenwoordig stijgt de rivier veel vaker over zijn oevers. Het is de laatste tijd wel vaker voorgekomen dat het water zo hoog kwam dat het de loskade geheel blank kwam te staan. Bij een dergelijke weersverwachting is het de taak van de havenmeester om tijdig de toegang tot de loskade met de zware eiken deuren te sluiten.

Het middeleeuws dorpje Lillo ligt op een lager niveau. Het gevaar voor overstroming is voor het dorpje altijd aanwezig. Als het water zijn hoogste niveau heeft bereikt is het beangstigend om de dikke stralen water waar te nemen die zich tussen de spleten van de eiken deuren spuit. Het is eerder voorgevallen dat er voor de eiken deuren nog eens extra zandzakken geplaatst moest worden.

De voorspelling waarschuwt dat er in de toekomst de hoogwaterstand wel eens hoger als gewoonlijk zou kunnen komen. Dat zal natuurlijk een strijd gaan worden

om het dorpje droog te houden. Men zegt dat de oorzaak van de extreme hoogwaterstand ook te maken heeft met het ontnemen van de uiterwaarden langs de Westerschelde. Enkele stukken werden als woongebied ingepolderd, en er zou in de toekomst nog meer ingepolderd worden. (Geschiedenis van Lillo).

Het aantrekkelijk haventje van Lillo is nog steeds een van de weinig overgebleven getijdenhaven aan de Westerschelde. De haven is in onbruik geraakt als bedrijfshaven en wordt nu slechts door de pleziervaart gebruikt. Het haventje is geheel verzand en valt helemaal droog bij laagwater. Het prettige van deze haven is dat het niet commercieel is. De bootbezitters hebben er hun eigen steiger gebouwd en onderhouden gezamenlijk de haven. Sinds kort heeft zich een onderhoudsbedrijf voor boten in een van de loodsen aan de kade gevestigd. Dat geeft de bootbezitter een extra gemak doordat alle benodigdheden binnen bereik verkrijgbaar is.

Vanwege de beperkte ruimte in de haven kunnen geen nieuwe ligplaatsen gecreëerd worden en blijft de groep bootbezitters voor een lange tijd onveranderd. Daardoor ontstaat er onderling een hechte band waardoor het gevoel van saamhorigheid sterk is toegenomen. Het haventje nodigt niet uit voor passanten omdat het in en uit varen slechts met hoogwater kan. Met laagwater liggen de boten in de modder waardoor het voor passanten onaantrekkelijk is. Voor mij is dat de meest natuurlijke eigenschap van een getijdenhaven. Het haventje heeft veel charmes door zijn aanblik van een nog ongeschonden en authentieke getijdenhaven en het aanliggende oude dorpje.

In tegenstelling tot de luxe jachthavens in Antwerpen zijn de ligplaatskosten in dit haventje spotgoedkoop. Natuurlijk is de accommodatie van toilet en wasgelegenheid uitermate primitief. De bootbezitter alhier is vooral een liefhebber met een klein budget en neemt genoegen met de ongemakken. De kapitale jachten kiezen natuurlijk voor de luxueuzere jachthavens in het centrum van Antwerpen.

De leden van de jachthaven van Lillo hebben vooral hun dagelijkse werkzaamheden in de omgeving van Antwerpen. Dat maakt het zo gemoedelijk onder elkaar in de haven. Ook ik heb mijn werkzaamheden in omgeving Antwerpen. Namelijk op de scheepswerf van Hoboken. Mijn stoffige baantje als administratief medewerker laat mij geen dag met plezier door te komen. Daarom ervaar ik de werkzaamheden op de jachthaven als een ware ontspanning.

Vaak verkies ik om met Stormvogel, op de Westerschelde door de stroming te laten meevoeren van Lillo tot Vlissingen. De getijden en de stroming bepaalt het varen op de rivier. De karakteristieke oevers met hun wuivende rietkragen die door de wind vrolijk ritselen begeleiden Stormvogel, naar zilte bestemming. Het spel met de modderige oevers bij laag water, de kabbelende en glinsterende wateroppervlakte tussen het riet, en dat met opkomend water is iedere keer een nieuw en boeiend schouwspel. De dorpen die achter het riet af en toe opdoemt en de verscheidenheid aan opdoemende kerktorens is vanuit het water stuk voor stuk een idyllisch plaatje. Ik weet zeker dat een kunstschilder het graag vast zou leggen in zijn werkstuk.

Op een warme zomerdag leg ik Stormvogel, ten anker tussen het riet en vaak aan de Linkeroever om zo te kunnen genieten van het prachtige panorama die de oude stad Antwerpen biedt. Het is dezelfde aanblik op de stad die de oude dwars getuigde schepen uit de middeleeuwen toen ook hadden. Het Onze Lievevrouwen Kathedraal torent hoog boven de stad uit en was kenmerkend door haar twee ongelijke torens. De oude hijskranen aan de oude Westerschelde kade waren bij elkaar geplaatst als een monument uit tijden van weleer, toen de “Red Star Line”, voor de oorlog nog bedrijvig was.

De huidige moderne haven is ver buiten de stad uitgegroeid en is volop in bedrijf. Daar vindt men de torenhoog opgestapelde containers, en rijden de trekkers af en

aan om de stalen dozen te verplaatsen. Daar staan de grote opslagplaatsen met de exotische benamingen zoals Tabaksnatie of Katoennatie. Wat dat betreft is Antwerpen nog niet uitgespeeld als het gaat om een van de grootste havensteden te zijn.

Ik herinner me nog als de dag van gisteren, toen ik ongeveer dertien jaar geweest moet zijn. Toen kocht ik van mijn spaargeld een afgedankte stalen vletje, die ik achteloos in een uithoek van de haven vond. Na dat ik het geklonken vletje had opgeknapt voorzag ik het van een Seagull buitenboordmotor en trok er op uit om de Westerschelde te verkennen. Het was toen dat ik mijn geliefde plekjes tussen het riet aan de Linkeroever vond. Het uit zeil opgetrokken zeil huik die ik liet maken gaf me beschutting tegen wind en regen. Daar lag ik dan tussen het riet in de zon en genoot van de serene stilte op het water met als schril contrast de geluiden van de drukke en bedrijvige stad in de verte.

Af en toe verdwaald ik in het verhaal van het boek die ik las terwijl het riet tegen elkaar schuurde en het kabbelend water onder mijn vletje weegleed. Als dan in de verte het ploffen en puffen van een Spits hoorbaar was, die moeizaam tegen de stroom opbokste, werd ik wakker en bemerkte dan met schrik dat het alweer tegen zessen was. Nog even en dan kan ik het vletje, weer met de stroming naar de haven van Lillo laten meevoeren.

Soms liet ik mij ook helemaal meevoeren, in de richting van Vlissingen. Dan dreven we over de vele zandbanken die de aanvoerroute naar Antwerpen voor de scheepvaart zoveel problemen zorgt. Wanneer het tij dan keerde was het voor mij het moment om het anker boven een zandplaat uit te gooien. Bij laagwater viel het vletje dan helemaal droog en kon ik meester maken van het eiland. Niemand kan erop en ik kan er ook niet af. Met vloed trok ik het anker op en liet ik het vletje weer met de stroming meevoeren terug naar de haven.

Een enkele keer kreeg ik het voor elkaar, om een vriendin zo gek te krijgen om met mij de Westerschelde op te gaan. Op een drooggevalle zandplaat waren we alleen als op een eiland en waren we vrij om elkaar achterna te lopen en ongemoeid te stoeien in het zand.

Het kwam wel eens voor dat de vloed op een ongunstig tijdstip intrad zoals tegen de avond. Dan waren we genoodzaakt om op de Westerschelde te overnachten. Daar lagen we dan midden in de nacht onder een sterrenhemel terwijl de lichten van de grote vrachtschepen aan beide kanten voorbij gleden. Het zwaar gedreun van de enorme scheepsmotoren klonk angstaanjagend dichtbij. Maar het ankeren op een zandplaat was zonder meer veilig want de scheepvaart vermeed de omgeving.

Onder bescherming van het zeil huikje maak ik thee voor mijn vriendin op een kleine primusbrander. Knus tegen elkaar geschoven analyseerden we de stadslichten van Vlissingen die in de verte tegen de hemel reflecteerde. De grote vlam die men als een grote fakkel zag branden was van een chemisch bedrijf in Terneuzen.

Ik spande nog een extra zeiltje over het vletje waardoor het een tent vormde. De druklamp gaf een aangename verlichting en nodigde uit voor een stoeipartij. Als we dan tot een rustpunt zijn gekomen filosofeerden we over het leven. Dit waren wel de momenten waarbij we de tijd volop tot onze beschikking hadden. Verrassende gedachten kwamen dan vrij en vragen meer aandacht voor het uit te werken. Het nut van bezinning was wederom bewezen. Zeer nuttig is het om af en toe de tijd te nemen en ruimte te geven om gedachten de vrije loop te laten.

Al deinend op het rustige water van de Westerschelde en de warmte voelend van de zomernacht vielen we omarmd in slaap. De stilte werd af en toe verstoord door het geluid van schroefwater en het dreunen van de enorme scheepsmotor. Het gaf een vreemd rustgevend gevoel.

Laat in de nacht viel het vletje weer droog en lag het weer honkvast op de zandplaat. De volgende ochtend werden we wakker gewiegd door het opkomend water. "Goedemorgen, schone slaapster", riep ik. "Nog even niet", riep ze en ze draaide zich weer om.

Begrijpelijk natuurlijk want een nachtrust in een bootje gaf je een heerlijk gevoel. Pas toen de geur van verse koffie en geroosterd brood in de lucht hing stond ze op om zich aan de mok koffie op te warmen waarbij haar lange bruine haren zich naar alle onmogelijke kanten richtte. "Ik heb heerlijk geslapen", zei ze. "Dit moeten we vaker doen vind je niet". "Met alle plezier dat weet je wel", zei ik.

Nadat alles weer opgeruimd was werd de Seagull gestart en het anker opgehesen. Wanneer de stroming sterk genoeg was stop ik de motor en liet ik het vletje door de stroming naar Antwerpen meevoeren terwijl ik met een roeiriem het scheepje op de juiste koers houdt. Al leunend tegen mijn benen genoten we van het uitzicht dat voorbij gleed.

We waren weer veilig in Lillo aangekomen van een prettige tocht over het water. "Bedankte Fred voor de onvergetelijk fijne overnachting", zei ze en vertrok. Dat was de laatste keer dat ik haar zag.

Na verloop van tijd heb ik het trouwe vletje ingeruild voor een houten overnaads zeilbootje met een heuse kajuit. De acht meter lange boot kocht ik in verwaarloosde staat. Ik heb heel wat tijd ingestoken om het jacht weer acceptabel te krijgen. Het vernieuwen van de drie gebroken spanten is gelukkig de laatste grote klus aan het jacht.

Het kon niet uitblijven dat het verscholen haventje van Lillo toch nog gevonden wordt door ligplaats zoekenden. Want er zijn twee grote boten in de haven bijgekomen. Het was een tjalk van wel dertig meter en een slepertje van ongeveer vijftien meter. De schepen zijn zo groot dat het haventje ineens propvol zat. De vloot van twee Nederlandse schepen domineert het haventje volledig. Door de

werkzaamheden aan de grote schepen van de nieuwkomers, die na verloop van tijd volgden werd ook de kade voor een groot deel ingenomen met allerlei onderdelen en materialen.

De ligplaats van Stormvogel, werd verdrongen en daarom moest ik een andere plek zien te vinden. Het werd lastig door allerlei hindernissen om af en toe naar buiten te kunnen varen. Door de komst van de Nederlandse nieuwkomers werd de sfeer in de haven onprettig en het werd duidelijk dat het gedaan is met de pret. De mentaliteit van de nieuwkomers was egoïstisch en bezitterig. Voorheen had het gezelschap van bootbezitters altijd overleg met elkaar en was iedereen met elkaar begaan. Nu was het steeds een strijd en het lijkt erop dat ze met hun agressieve houding gaan winnen van de goedmoedige botenfamilie.

Ik woon al enige jaren met mijn vriendin Els in de stad Antwerpen. Het pand dat we bewonen was een voormalig bijgebouw van de aanliggende katholieke kerk. Het gebouw heeft altijd dienstgedaan als garage en opslagplaats van de kerk. Het pand hebben we van de zaakvoerder van de kerk kunnen huren met recht van kopen en voor een vastgestelde prijs binnen een bepaalde tijd. We hebben er een jaar aan verbouwd om het tot een geschikte woning van te maken. Nu wonen we er met plezier in, vooral omdat we er persoonlijk veel werk aan hebben gehad.

Met Els heb ik een goede geliefde en een trouwe kameraad. We beleefden vele fijne weekeinden op de Stormvogel, en hadden veel mooie stekjes op de Westerschelde gevonden om er de weekeinden door te brengen. Door de week was zowel Els als ik overijverig op ons werk waardoor we zelfs loonsverhoging kregen als blijk van waardering. Men zou met deze positieve gegevens gelukkig moeten kunnen leven. Maar het tegendeel is waar. Mijn ontevredenheid groeide en het gemis van een doel dient zich steeds weer aan. Het is eenvoudig gezegd, maar mijn leven is net zo saai als mijn werk. En spijtig genoeg moest ik ondervinden dat mijn verhouding met Els precies hetzelfde was. Gewoonweg saai. Ik kan mij gewoon niet voorstellen dat dit alles is wat het leven te bieden heeft. Natuurlijk

heb ik een toegewijde vriendin, een boot, een auto, een huis een goede baan. Zelfs wanneer alle rekeningen betaald zijn hielden we nog genoeg geld over. Wat wil je dan nog meer zou je zeggen. Ik twijfel en denkt dat ik misschien te egoïstisch ben en dat ik nog meer nodig moet hebben om gelukkig te zijn. Maar ook dat trek ik in twijfel. Een auto heb ik niet nodig, en werk is nodig om het levensonderhoud te kunnen bekostigen en in een huis te kunnen wonen. Ik weet niet goed waarom ik meer wil dan mijn collega's op het werk. Ze hebben ook hun werk, hun huis hun natje en hun droogje, en ze klagen ook niet. In tegendeel zelfs. Ze kunnen er goed van leven. Misschien moet het leven zo zijn. Maar de onrust in mijn hoofd blijft maar knagen en het liefst zou ik alles achter me laten en met Stormvogel, te vertrekken naar onbekende bestemming.

Ik ben zesentwintig jaar en ben nog steeds op zoek naar een doel, of is het een verlossing dat ik zoek. Toen mijn geliefde Els begreep dat er geen huwelijk in het verschiep lag was het al gauw met mij gedaan. Ook zij heeft haar moeder wensen. Een veilig plekje om te leven met haar kinderen, dat is alles wat ze zocht. Iets wat ik haar niet kon geven.

Ik was weer alleen. Al mijn vrije tijd besteed ik om Stormvogel, in goede staat te krijgen. De haven van Lillo was niet meer het oude vertrouwde haventje, en zijn kennissen besteden niet meer de aandacht aan hun boten dan wat nodig was, om maar zo gauw mogelijk weg van de haven te zijn. Nu ben ik behalve mijn vriendin, ook nogal mijn kennissen van de haven kwijt. Zelfs mijn ligplaats die ik als mijn achtertuinje beschouwde ben ik ook kwijt.

Tot overmaat van ramp kreeg ik een brief van ex. pastoor Dominic Bastos dat hij afzag van de verkoop van het pand. Zijn beslissing was juridisch volstrekt onterecht. Maar de ex diender van God heeft met de registraties gerommeld zo dat ook mijn advocaat niet instaat was om de beslissing van de diender God, te vernietigen en het contract door te laten gaan. Nu het pand geheel tot woning verbouwd is, levert het de ex. priester extra geld op. Daar is het natuurlijk om te

doen. Volgens mijn advocaat heeft deze priester een crimineel hoogstandje gepresteerd om van een waardeloze pand toch nog veel geld weten uit te slaan.

Ik heb er genoeg van. Dit soort van zaken doen maak je alleen maar in grote steden mee, denk ik.

Vertrek uit Antwerpen.

Al mijn hebben en houwen heb ik onder mijn vrienden en kennissen uitgedeeld en het huis vaarwel gezegd. Voortaan verblijf ik op de Stormvogel, zo klein als ze ook is. Ik heb mijn navigatiekennis weer opgefrist en het jacht volledig uitgerust voor een lange reis. Ja, werkelijk. Ik ben van plan om een dezer dagen de Westerschelde uit te varen en nooit meer terug te komen. Het is maar goed dat ik de afgelopen jaren de gelegenheid heb gehad om wat geld opzij te leggen. Dat komt nu goed van pas. Ik heb ook mijn werk opgezegd, dat leidde tot grote verbijstering van mijn collega's en mijn baas.

De laatste avond in Lillo geniet ik nog van een laatst pilsje in de vertrouwde dorpskroeg. Op een mooie ochtend hijs ik de zeilen en voer de Westerschelde uit met uitgaand tij. Ik was zelf verbaasd dat ik niet eens de neiging had om nog even achterom te kijken. Stormvogel was geheel in haar element en zeilt volwaardig de zilte Noordzee op.

In de beschutte haven van Lillo had ik de weersvoorspelling niet zo nauw genomen. Daar heb ik nu wel spijt van. Zware wolkenpartijen stapelt zich op en het ziet er steeds onheilspellender uit. Daarom heb ik besloten om als voorzorg de haven van Nieuwpoort in België binnen te varen en af te wachten op beter weer. We waren nog net de zeearmen van Nieuwpoort binnen gedraaid toen het onweer losbarstte dat gepaard ging met hevige windstoten waarbij ook nog bakken regenwater naar beneden kwam. Ik was verbaasd om dit weertype mee te maken in de maand juli. Waar zijn de warme zomerdagen van weleer gebleven? De hele nacht regende het pijpenstelen in combinatie met hevige windvlagen. De vallen slaan wild tegen de mast terwijl Stormvogel onrustig aan haar meertrossen rukt.

Na een zware nacht is de rust blijkbaar wedergekeerd. Het weer heeft zich blijkbaar hersteld en af en toe komt zelfs de zon door. Daarom heb ik besloten om Nieuwpoort te verlaten en de overtocht naar Engeland te wagen. Ik heb het in België ook wel gehad en heb nu behoefte aan een nieuw omgeving. Het verwezenlijken van de oversteek naar Engeland is vooral een psychologische stap. Het geeft een schijnbaar gevoel dat aan de andere kant van de heuvel het gras groener is.

Mijn transistorradio geeft geen positieve weersvoorspelling voor de komende dagen. Maar als ik naar buiten kijk dan zie ik toch dat het allemaal wel meevalt. De wind is gaan liggen en af en toe schijnt de zon. Ik schat in dat de oversteek niet zo veel tijd zal vergen en wanneer ik vroeg vertrek zal ik zelfs nog voor donker Dover binnen kunnen varen. Het is nu nog vroeg in de ochtend en haastig maak ik het jacht zee klaar. Alles is vastgesjord en de thermoskan met koffie klaargelegd als ook het lunchpakket dat waterdicht verpakt is.

De Albin wordt gestart, alle lijnen losgegooid en zijn de haven van Nieuwpoort uit gevaren. Dagrecreanten wandelen over de witgeschilderde houten zeearmen en wuiven toen we hen passeren. Stormvogel, koerst gestaagd en dapper door de hoge deining in de richting van de begeerde krijtrotsen van Engeland. De zeilen staan strak en het dek wordt overvloedig door buiswater gespoeld. Het is niet bepaald de ideale weer om Stormvogel en zijn schipper de vuurdoop te geven. Ondanks alles voel ik geen enkel moment onzeker.

Anders is het gesteld met de vooruitgang van onze tocht. Het valt wel op dat ik veel tijd nodig heb om ter hoogte van Duinkerken te komen. Mijn waterdichte horloge die ik voor vertrek van mijn vader cadeau kreeg wijst vier uur in de middag en de Franse stad Duinkerken is nog steeds niet in zicht. Het ziet er naar uit dat ik de oversteek in het donker moeten volbrengen wat geen prettig vooruitzicht is. Het Engelse Kanaal is bekend als een van de drukst scheepvaartroutes. Bovendien zal de kleine Stormvogel slecht zichtbaar zijn met

zijn zwakke navigatieverlichting en vooral als het scheepje steeds tussen de hoge golven uit het zicht raakt. De grote en snel varende vrachtschepen zijn dan niet in staat om in een korte tijd van koers te veranderen of vaart te verminderen.

Na eindelijk de Franse stad Duinkerken gepasseerd te zijn is ook de beschutting van het land verdwenen en krijgt wind en watervrij spel. Het jacht krijgt te maken met door de straffe wind, hoog opgezweepte schuimende golven. Stormvogel stamt heftig en beukt dapper tegen de overmacht van de woeste golven. Toen ik na enige tijd het kajuit luik open schoof om mijn zaklamp te grijpen constateer ik met grote schrik dat de kajuit vol water staat en dat de kussens en zeekaarten heen en weer dreven. Met alle macht bedien ik de lenspomp die vanuit de kuip bereikbaar is. Het zweet breekt mij uit. Het jacht moet op koers gehouden worden zo dat het niet dwars op de golven komt te liggen. Bovendien ben ik voor dit zwaar fysiek werk in mijn zeilpak veel te dik gekleed.

Na een tijdje gepompt te hebben bekijk ik het resultaat en constateer dat er bedroevend weinig water uit de boot is gegaan. Eigenlijk is er best wel veel water uitgepompt maar het inkomend water is waarschijnlijk net zo veel. Ik moet het jacht naar rustige wateren loodsen om zo met succes de boot leeg te pompen. Door al het water in de romp begint Stormvogel angstwekkend onstabiel te raken en neigt zelfs om te slaan. Het is een raadsel waar al het water vandaan komt. De zee afsluiter was in orde toen we vertrokken en ik kan me niet herinneren dat we iets onder water hebben geraakt. Er is maar een conclusie te bedenken. Door de zware golven werkt de romp van het zeiljacht waardoor de oude overnaads geklonken gangen tegen elkaar schuiven en zo steeds een hoeveelheid water door laat.

De oversteek voortzetten zou een grote vergissing zijn. Het is eerder raadzaam om de boot te keren en een veilige haven op te zoeken. Duinkerken is niet meer te bezeilen en daarom moeten we maar terug naar Nieuwpoort. De gijp manoeuvre wordt voorzichtig ingezet maar al gauw worden we verrast door een hoge golf op de boeg die het jacht abrupt in tegengestelde richting keert. Ik word door deze

onverwachtse wending bijna van boord geslingerd maar blijf gelukkig aan mijn veiligheidslijn hangen. De giek maakt door deze wending een abrupte klap gijp en trek met kracht de groot schoot los waardoor de giek omhoog schiet, en tussen de lazy jacks (vanglijnen) en in de gaffel verward raakt. In allerijl zet ik het roer vast en begeef ik me naar de mast om de vastgelopen giek vrij te krijgen. Maar al mijn pogingen is tevergeefs en dus rest mij niets anders dan de giek met zeil en al verticaal tegen de mast vast te sjoeren. De fok zorgt ervoor dat de boeg voor de wind gericht blijft. En zo surft Stormvogel in de richting van Nieuwpoort met de rollende golven in haar kielzog. Doordat het schip onstabiel is geworden moet ik mijn uiterste best doen om het schip in evenwicht te houden. Ik hoop om niet gebruik te hoeven maken van mijn reddingsboei.

Het is een vierkante oranje kurkblok van ca. 40cm, met een gat in het midden en grijp touwen er doorheen. Een overblijfsel van de oude P.S.D.-veerboten van Vlissingen. Mijn vreugde was niet te beschrijven toen ik het havenhoofd van Nieuwpoort in de schemering zag opdoemen. Door de grijze wolkenpartijen schijnt dreigend fel en vuurrood, met witte randen de ondergaande zon.

Bij het indraaien van het havenhoofd helt Stormvogel gevaarlijk ver naar bakboord waardoor ik snel naar de hoge kant van het scheepje moest gaan hangen. Dat was op het nippertje. Een visser is zo aardig en gaf Stormvogel een sleep naar de steiger van de jachthaven. In de schijn van de avondverlichting wordt de boot leeggepompt. Uitgeput en met oliegoed en al ben ik in slaap gevallen op de natte kajuit bank.

De volgende ochtend ben ik eerst begonnen met een stevig ontbijt. Daarna ben ik met de waterslang de boot gaan uitspoelen, zo welde motor als ook alle kussens en matrassen. Een mazzeltje is wel dat ook de zon nog is gaan schijnen. Alles ligt verspreid op de steiger te drogen en tegen de avond is het inderdaad redelijk droog geworden. Ik hebt wel mijn lesje geleerd om niet tegen beter weten in de weersvoorspelling te negeren.

Een paar dagen later toen de weersvoorspelling gunstig was ben ik weer vertrokken. Stormvogel klief dapper het ruime sop ten teken dat ze nog niet afgedankt is. Bij daglicht is de overtocht begonnen. Het weer klaart op en al op grote afstand lonkt vaag de witte krijtrotsen van Dover. Ik raak opgewonden bij het zien, net als de zeelieden die vroeger na een lange tocht met hun windjammers een nieuw continent eindelijk zagen.

Tegen de avond vaar ik de buitenhaven van Dover binnen en ben op zoek gegaan naar een geschikte ankerplaats. De binnenhaven was met laagwater gesloten. Na enkele pogingen van ankeren kom ik tot de ontdekking dat het anker geen greep heeft in de bodem, dat uit gebroken schelpen bestond (officieel uitdrukking). Bovendien heb ik niet de gelegenheid om extra ankerketting te geven omdat het er gewoonweg niet is. Het is onmogelijk om hier te overnachten en daarom heb ik het anker maar gelicht en ben in het donker weer de haven uit gevaren.

De volgende haven is Folkston, niet zo ver hier vandaan. De nietige Stormvogel gleed door het donker langs de voet van de massieve krijtrotsen die hoog en blank boven ons uit toornt. Het havenlicht is al in zicht en weldra manoeuvreer ik het zeiljacht tussen de voor anker liggende vissersschepen om ook daar het anker te laten gaan. Moe maar voldaan lig ik in de vissershaven dat uitzicht biedt op de verlichte stad tegen de berghelling. Het geluid van nachtverkeer klonk vreemd tegenover de serene stilte van de vissershaven. Maar het gaf wel een veilig gevoel om in een ander land te zijn en weer onder de mensen te zijn. Tevreden zoek ik mijn kooi op.

Met de gedachten weer veilig in de haven te liggen, en na een vermoeide overtocht was de nachtrust diep en zoet. Na een tijdje begint de boot vreemd te schokken, en dat gebonk werd steeds heviger. De situatie doet mij weer ontwaken. Wat zou er nu weer aan de hand zijn vroeg ik me af. Slaperig schuif ik het luik open en aanschouw de vredig verlichtte en slapende stad.

Toen ik naar het water keek merk ik op dat het water uit de haven wegliep en alle boten doet droogvallen. Te laat merk ik op dat ik in de verkeerde haven ben gaan ankeren. Stormvogel is niet geschikt om droog te vallen. Er moet onmiddellijk worden gehandeld om het jacht niet nog meer te laten hellen. In mijn ondergoed spring ik in het water dat tot aan mijn borst komt, en zwem naar de stenen trap van de kade. Daar lag een stapel stevige balken en blokken hout die de vrachtwagens hebben achtergelaten. Met de balken vul ik en stut ik de ruimte tussen het schip en de bodem. Het jacht zal niet nog verder hellen en het gevaar om met opkomend water vol te lopen is geweken. Nu de situatie weer veilig is hijs ik me aan boord, droog me af en kruip weer vermoeid in mijn kooi dat nu door de helling de scheepswand is geworden.

De volgende ochtend werd ik wakker door het lawaai van de vertrekkende ferry's. Ik rek me uit in de kuip terwijl de stad zoetjes aan weer herleeft in de glooiing van de prille ochtendzon. Stormvogel drijft weer zonder enige problemen zo dat ik gemoedelijk in de kuip mijn ontbijt kan nuttigen. De blokken stuthout zal waarschijnlijk weggespoeld zijn, en dat is maar goed ook.

Ik heb geen haast en ook geen doel. Het enige wat ik vandaag te doen heb is het schip verhalen naar dieper water wat zonder al te veel moeite lukt. Met mijn opblaasboot ben ik de wal op gegaan om de stad even te verkennen.

Vertrek uit Folkston.

Met mooi weer heb ik Folkston weer verlaten en ben ik in zuidelijke richting afgezakt. Als in een notendop zeilt Stormvogel langs de voet van de door de zon verblindende hoge blanke krijtrotsen. Met genoeg zeilen we langs de voor ons de ongewone kustlijn. Soepel doorklieft het zeiljacht door het spiegelgladde zeeoppervlak.

Een vraag die mij vaak is gestel is, waarom is het zeilen zo leuk. Ik heb die vraag eigenlijk nooit weten te beantwoorden. Maar nu ik meer tijd heb om te denken komt die vraag weer bij mij op. Ik heb wel eens aan het antwoord van andere zeilers nagedacht, namelijk de vrijheid. Het antwoord klinkt echter vreemd in mijn oren. Als men bedenkt dat een bootbezitter heel veel tijd nodig heeft om het jacht te onderhouden.

Elektrische installaties en elektrische apparatuur hebben met het zilte vocht heel wat te verduren. De scheepsmotor is altijd een zorgenkind. De rekening is hoog voor periodieke reparaties aan de zeilen. Als het om vervoer zou gaan dan zou men denken dat een auto met of zonder caravan, of een camper veel goedkoper en comfortabeler is. Een boot is traag en oncomfortabel. Neen, ik geloof niet dat vrijheid het juiste antwoord is. Wat het antwoord dan wel is, ik zou het nog steeds niet goed kunnen formuleren.

Als je aan een sportvisser vraagt waarom hij vist dan zal hij waarschijnlijk antwoorden, voor de vrijheid en de natuur. Het zal in ieder geval niet de buit zijn van zijn vangst. Waarschijnlijk is zijn antwoord ook niet juist. Men kan niet voorstellen dat het leuk is om de hele dag op je stoeltje te zitten en naar het dobbertje te kijken. Soms in de regen en soms in de kou. De natuur die je op dat moment ziet, zal hetzelfde zijn. Waarschijnlijk moet het antwoord bij jezelf gezocht worden. De tijd die je voor jezelf heb, de mogelijkheid om tot inkeer te

komen, een moment om te herladen. Daar lijkt het antwoord meer op. Het zeilen, het vissen, wandelen, puzzelen, een volkstuin, een bloementuin, auto restaureren en wat nogal meer. Het zijn slechts middelen om beter tot inkeer te kunnen komen. Een middel waar je goed in ben en waar je in thuis voelt. Een plaats waar je de kans krijgt om je op hol geslagen innerlijke, even kan parkeren op een veilig plekje om dan in alle rust te kunnen ordenen. Misschien is dit het antwoord op de vraag waarom ik plezier heb met mijn zeilboot.

Het dorp Rye.

Bij het ronden van kaap Dungeness merk ik dat de stroming tegengesteld is, want de stad krijgen we maar niet gepasseerd. De stroming bij uitstekende landeinden is altijd sterker en dat merkt ik nu ook. De krijtrotsen is hier verdwenen en hebben nu plaats gemaakt voor licht glooiend landschap. De wind is nu ook gaan liggen waardoor er helemaal geen vooruitgang meer geboekt wordt. Maar het geeft niet, de natuur is niet te manipuleren en dus neemt ik het zoals het is. Het betekent wel dat ik voor donker geen haven meer aan kan gaan want Newhaven ligt nog een eind hier vandaan.

Ik zet mijn helmstok vast en ben benedendeks thee gaan zetten. Ik luistert terloops naar de radio en hoor dat het weerbericht harde wind en hoge golven voorspelt. Wat een tegenvaller, eerst te weinig wind en dan nu weer te veel. Daar heb ik heel weinig zin in en Stormvogel heeft haar buik ook letterlijk vol van. We moeten nog voor de storm een veilige haven weten te vinden. Aandachtig bestudeer ik de zeekaart en al gauw komt ik tot de conclusie dat er tussen Dungeness en Newhaven geen havens meer zijn. Dungeness zelf heeft ook geen haven, daar worden hun vissersschepen met grote lieren op het strand getrokken.

Bij nader inzien is er toch nog een haven in het gebied. Het dorpje Rye dat dieper in het land ligt is verbonden met een getijdenrivier en het is van hieruit nog ongeveer vier uur varen. De almanak geeft aan dat de rivier helemaal leegloopt en dat Rye slechts te bereiken is op het moment van hoogwater. Het tij is gaan keren en de stroming voor Dungenes verandert in ons voordeel. Na enige uren lagen we voor anker bij de monding van Rye River.

Het is nu wachten op hoogwater om dan door de nauw gemetselde stenen doorgang de rivier op te varen. De rivier is met schuif schotten af te dichten om zo met extreem hoogwater het achterliggend gebied voor overstroming te behoeden.

Het is al schemerig geworden wanneer ik een poging waagt om binnen te varen. Ik geloof dat er nu genoeg water staat om met Stormvogel de rivier op te varen. Het anker wordt gelicht en de oude Albin motor wordt gestart.

De donker opdoemende muren komen in de avonduren dichterbij waarbij ik scherp moet sturen om het jacht voor de opening te krijgen. Het schip stuurt niet goed omdat het meegaand water nog met hoge snelheid de rivier in stroomt.

Misschien was het beter om iets later met het binnenvaren te beginnen, dacht ik te laat.

In een stroomversnelling en met koud zweet in mijn handen spoelden we tussen de nauwe doorgang. We komen uit in een bassin waar aan stuurboordkant een oude steiger was en waar enkele overjarige jacht lagen afgemeerd. Aan bakboord kant is in het donker een boothelling te zien. We worden met de sterke stroming angstig meegevoerd en neigt op de aangemeerde jacht in te varen. Ik zet de Albin op volle kracht in zijn achteruit, maar de protesterende, brullende en rokende motor is niet opgewassen tegen de sterke stroming. In allerijl begeef ik me naar de boeg en gooi ik het anker over boord om het jacht te remmen. De ploegschaar anker greep direct in de modderige bodem en zwaait het jacht met grote vaart de voorsteven in de stroming, en rakelings langs de aangemeerde jachten die ter nauwer nood ontsnapt is van een lelijke crash. Opgelucht neem ik adem want het heeft niet veel gescheeld of er waren enkele jachten zwaar beschadigd geweest en inclusief Stormvogel.

Toen het water zijn hoogste stand heeft bereikt haal ik het anker op en varen we naar de steiger om aan te leggen. Het havenkantoor is op dit uur gesloten en daarom zal ik mij morgen aanmelden. Met emmers water spoel ik de modder van dek dat veroorzaakt is door de modder van het anker. Daarbij constateer ik dat het anker door de kracht helemaal verbogen is. Ik mag wel van geluk spreken dat het anker wel gehouden heeft.